

Dwanaście zasad koniecznych dla zrozumienia wszechświata i roli człowieka w jego rozwoju

1. Wszechświat, System Słoneczny i planeta Ziemia, pojmowane zarówno przez pryzmat swego ewolucyjnego rozwoju, ale również same w sobie, stanowią dla nas, ludzi, swego rodzaju pierwotne objawienie owej ostatecznej zagadki, którą jest proces wyłaniania się wszelkiej rzeczy w bycie.
2. Wszechświat stanowi bowiem autentyczną jedność, interaktywną i genetycznie zjednoczoną wspólnotę bytów trwale powiązanych ze sobą w czasie i przestrzeni. Szczególnie wyraźnie dostrzec można ową jedność w przypadku planety Ziemi: każda zamieszkująca ją istota jest bowiem naturalnie włączona w egzystencję i we wszystko to, co składa się na czynności życiowe istot jej pokrewnych.
3. Od samego początku Wszechświat był i jest psychiką, czymś w rodzaju psychicznej rzeczywistości.
4. Trzema podstawowymi prawami Wszechświata na wszystkich poziomach są: dyferencjacja, subiektywność oraz wspólnotowość.
5. Sam człowiek jest tym szczególnym bytem, w którym Wszechświat osiąga refleksyjną świadomość samego siebie.
6. Ziemia jawi się we Wszechświecie jako wspólnota samorozwijająca się i całkowicie samowystarczalna. Każdy poszczególny system życiowy musi w-integrować swe funkcjonowanie - w aspektach: egzystencjalnym i żywieniowym, aspekcie edukacji i władzy, zdrowia i samospełnienia - w ów olbrzymi kompleks współzależnych systemów ziemskich.
7. Proces kodowania genetycznego jest tym wyjątkowym procesem, poprzez który świat ożywiony ewoluje, kształci się i generalnie rozwija. Niewątpliwym cudem jest kreatywna interakcja wielu różnorodnych przecież kodów genetycznych.
8. Na poziomie ludzkim zaś kodowanie genetyczne skierowane jest ku szerszemu transgenetycznemu wymiarowi kodowania kulturowego, dzięki któremu owe typowo ludzkie jakości znaleźć mogą swój ostateczny wyraz. Samo kodowanie kulturowe z kolei znajduje swą kontynuację w procesach edukacyjnych.
9. Proces rozwoju Wszechświata jest procesem nieodwracalnym i niepowtarzalnym, przynajmniej w porządku obecnego świata. Przejście od stanu "nie-bycia" do stanu "bycia" jest na ziemskiej planecie zdarzeniem jednokrotnym. Takim też jest przejście od poziomu czystego "bycia" do poziomu ludzkiej formy świadomości. Przejście od prostszych do bardziej skomplikowanych form kulturowych również nie wydaje się być faktem odwracalnym w szerszej perspektywie czasowej.
10. Fenomen historycznego następowania po sobie epok kulturowych można trafnie zdefiniować wyznaczając trzy okresy umowne: erę plemiennie-szamańską, erę wielkich kultur religijnych cywilizacji klasycznych, erę naukowo-technologiczną i ostatnią - współczesną nam - erę ekologiczną.
11. Najistotniejszym zadaniem, przed którym w najbliższej przyszłości stanie człowiek winno więc być ~~sprzyjanie aktywizowaniu wspólnotowego współzycia wszystkich żywych i nieożywionych~~

komponentów społeczności ziemskiej, dla którego reprezentatywną zdaje się być nadchodząca ekologiczna era rozwoju ziemskiego.

12. Faktycznie bowiem wielka sztuka osiągnięcia owego historycznego celu jest sztuką bliskości i dystansu, jest zdolnością bytów do bycia absolutnie obecnymi dla siebie nawzajem w tych szczególnych momentach potwierdzania i uwydatniania wzajemnych różnic i podobieństw.

Thomas Berry
tłum. Greta Wierzińska